

Herstel Plan Zorg

UW GEZONDHEID TELT!

De gezondheidszorg in Suriname staat voor verschillende uitdagingen en er zijn op tal van fronten acute problemen. Vanuit het Herstelplan Zorg wordt ondersteuning gegeven om door onder meer een analyse van bepaalde problematieken in de gezondheidssector en het geven van beleidsadviezen en oplossingsmodellen ter implementatie. In deze editie van de nieuwsbrief treft u een overzicht aan van de activiteiten uitgevoerd in de periode juli – december 2022 en een vooruitblik op 2023.

Programma 1: Modernisering Basiszorgverzekering (BAZO).

De teamleden van dit programma hebben in een korte periode, ten aanzien van de Bazo-wet, kunnen vaststellen welke ingrepen noodzakelijk zijn voor aanpassingen van deze wet. Zij hebben een brief verstuurd naar de President, de Vice – President, ministers van Binnenlandse Zaken, Volksgezondheid en Sociale Zaken & Volkshuisvesting. In de brief is als een van de belangrijke korte termijn aanbevelingen aangehaald: wijziging van de Bazo-wet waarbij het Ministerie van Volksgezondheid wordt belast met uitvoering van deze wet. De dienstverleners in de medische sector en zorgverzekeraars leveren ook een wezenlijke bijdrage door data aan te leveren op basis waarvan na analyses ramingen voor (realistische) budgetten kunnen worden gemaakt. Garantie van de dienstverlening, verbeteringen aan het zorgpakket en de tarifiering zullen de belangrijkste uitgangspunten vormen bij de nieuwe Bazo-wet. Met sociale en religieuze groepen zijn er in de periode van januari tot en met maart 2023 focusgroep sessies gepland[MS1] met het doel de specifieke behoeften inzake de gezondheidszorg te identificeren. Last but not least zijn vanuit het team de beschikbare gegevens van De Afbouw Regeling Medische Uitzendingen en Lokale Opbouw Voorzieningen (ARMULOV) geanalyseerd, en wel over de periode 2012-2021. De hoogste kosten zijn in kaart gebracht, de bevindingen van de analyse en de nodige aanbevelingen zijn gepresenteerd aan de verschillende stakeholders, zijnde: het ministerie van Volksgezondheid, het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting en Stichting Staatsziekenfonds. Het doel van die presentaties is: het formuleren van beleidsvoorstellen ter aanpassing van ARMULOV. Zaak is dat de ARMULOV ook “gezond” wordt gemaakt.

Programma 2: Integrale Bekostiging & Efficiënte Intramurale Zorg

Intramurale zorg behelst de zorg in een zorginstelling (een verpleeghuis, een instelling van mensen met een beperking etc). Het team van dit programma heeft zowel met de Nationale Ziekenhuis Raad (NZR) als met de minister van Volksgezondheid meerdere momenten van overleg gehad waarbij de volgende vraag een centrale rol speelde: Hoe kunnen we efficiëntie in de intramurale zorg, zowel organisatorisch als financieel, bewerkstelligen? In 2022 heeft de minister van Volksgezondheid een team van deskundigen naar hun mening gevraagd over de situatie van de gezondheidszorg in Suriname. Hierbij is het Surinaamse gezondheidssysteem met verschillende internationale gezondheidssystemen vergeleken. Het deskundigenteam heeft een roadmap met adviezen gepresenteerd. In 2023 zal het HPZ-team enkele doelen uitlichten met name op het gebied van ziekenhuisfinanciering en ziekenhuisorganisatie. Vanwege de huidige en grote problemen rondom de ziekenhuisfinanciering is een diepere analyse hiervan zeer noodzakelijk. Tevens nodig: een voorstel voor een herzien model voor de zorgfinanciering. Met behulp van het Makandra Fonds (Suriname-Nederland) zal het mogelijk zijn om technische deskundigheid vanuit Nederland te halen. De Surinaamse deskundigen zullen dan samen met hun Nederlandse counterpart beleidsadviezen formuleren. Relevante wetgevingsaspecten zullen daarbij ook aandachtig bekeken worden om na te gaan welke nationale wetgeving aangepast dan wel geformuleerd moet worden.

Programma 3

Preventie en Gezondheidsbevordering

Het team van dit programma heeft, met de directie van Volksgezondheid, alsook de directie van het BOG en andere belangrijke actoren breedvoerig overleg gevoerd. Dit team heeft zich de afgelopen periode doortastend ingezet. Over de maternale (moedersterfte) in Suriname zijn de meningen verdeeld over de toepassing van de internationale berekenwijze. Het is belangrijk hierover op één lijn zal staan. Een belangrijke beleidsactiviteit in het kader van de moedersterfte is de aanpassing van het C-formulier (overlijdenscertificaat). Een concept is reeds ontwikkeld en verstuurd naar het ministerie van Volksgezondheid, gelijk daaraan moet de Presidentiële resolutie gekoppeld worden. De planning is om in 2023 de doodsoorzaken conform de WHO ICD 11 (internationale classificatie van ziekten) te coderen. Er is een achterstand bij het coderen en invoeren van de C-formulieren volgens ICD 10. HPZ heeft in dec 2022 een deskundige aangetrokken om de achterstand in te lopen, die in maart 2023 moet zijn weggewerkt. Betrokken deskundige zal de achterstand van genoemde formulieren invoeren en de invoer van EPI-6, begeleiden.

Het ministerie van Volksgezondheid, de vereniging van Diëtisten en de FAO (Food & Agriculture Organization) hebben nationale voedingsrichtlijnen geïntroduceerd. In 2022 is het overleg met RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) Nederland geïnitieerd in verband met het uitvoeren van een voedselconsumptie peiling. Het BOG is eveneens bezig met voorbereidingen om de belasting op tabak te laten verhogen. Het team van HPZ heeft in 2022 een goed gesprek gehad met de directeur van Volksgezondheid om het Health in All Policies (HiAP) proces te her activeren, omdat deze onvoldoende aandacht kreeg. De bedoeling was dat de HiAP focal points het beleid inzake HiAP onder leiding van het ministerie van Volksgezondheid wederom zouden oppakken. Vanuit HPZ is dit weer opgepakt en voorgesteld om na te gaan of de reeds benoemde focal points nog actief zijn in hun rol, indien niet nieuwe focal points te benoemen.

Daarnaast heeft dit HPZ-team geadviseerd om een intersectorale commissie te installeren die zich zal bezighouden met de introductie en implementatie van een duurzaam en gestructureerd healthy lifestyle programma op VOJ en VOS niveau. Samen met het ministerie van Volksgezondheid is gewerkt aan een stappenplan om 'sugar tax' te introduceren en 'fat intake' te reduceren. Ten slotte is vanuit HPZ een inventarisatie gemaakt van de activiteiten waarmee de key stakeholders zich bezighouden op het gebied van mental health en suicide. In 2023 zal er verder gewerkt worden aan het opstellen van een actieplan en het uitvoeren van de voorgestelde actiepunten.

Programma 4: Beloning en Opleidingen binnen de zorgsector

In het kader van dit programma is een aanvang gemaakt met de voorbereidingen voor een onderzoek onder de groep van gespecialiseerde verpleegkundigen werkzaam in de diverse gezondheidsinstellingen. In dit onderzoek is meegenomen, een inventarisatie van de huidige bezetting en welke nodig is, en de redenen die ertoe leiden dat er migratie of immigratie is. Een eerste initiatief van de inventarisatie was in 2022 waarbij de braindrain in kaart werd gebracht. Door de deelnemende zorginstellingen werd ook melding gemaakt van een interne migratie. De informatie is verzameld via de directies van de ziekenhuizen. In 2023 komt er een vervolgtraject zoals eerder is aangegeven waarbij diepte-interviews zullen worden afgenomen. Vanuit programma 4 worden de beschrijvingen van de functies in de zorgsector, en de daaraan gekoppelde beloning onder de loep genomen. In dit kader is vanuit HPZ, Functie Waardering Gezondheidszorg (het FWG) uit Nederland benaderd om technische ondersteuning te verlenen bij het doen van een pilot, waarbij een 13-tal functies zijn geëvalueerd op basis van de negen (9) FWG-gezichtspunten.

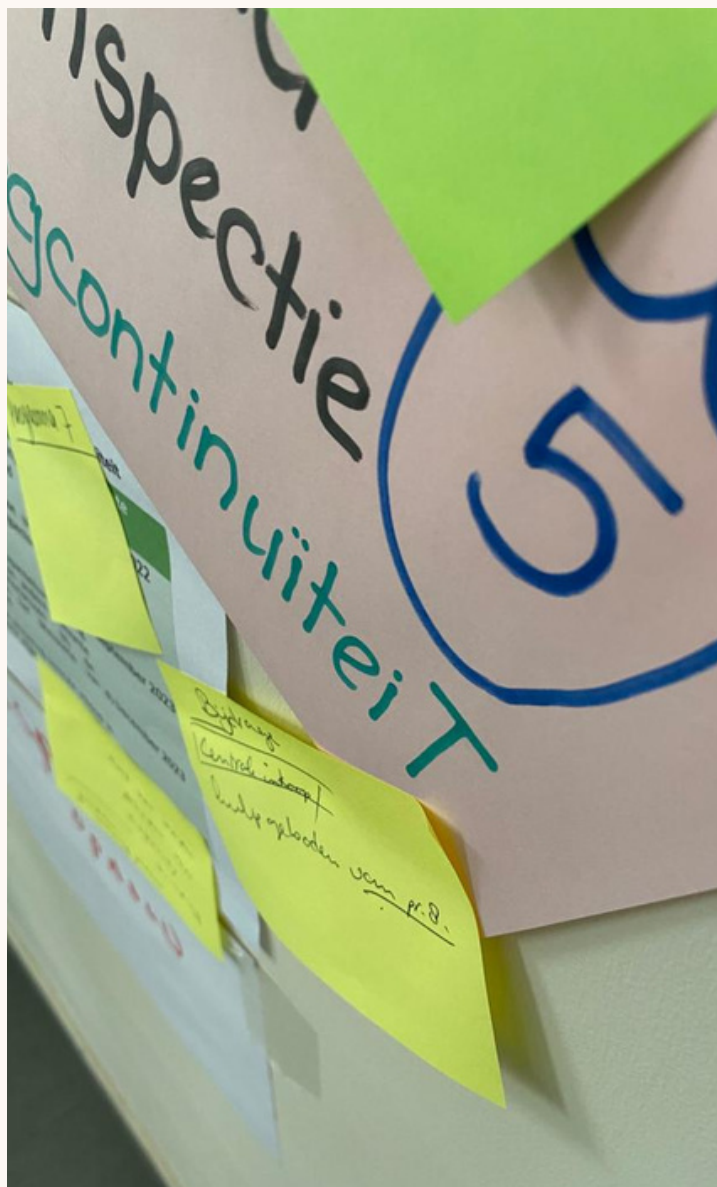
Dit systeem is speciaal ontwikkeld voor de functies binnen de zorgsector. In Suriname geldt het Functie Informatie (FISO), deze hanteert 5 gezichtspunten. In oktober 2022 hebben de FWG-vertegenwoordigers, Jan Helmond (directeur) en Lisanne Albers (FWG-adviseur) op verzoek van HPZ een werkbezoek afgelegd in Suriname. De verschillende overlegmomenten tussen de FWG-vertegenwoordigers, de verschillende gezondheidsinstellingen en de bonden hebben heel wat zaken inzichtelijk gemaakt. Door het FWG-team werd inzicht verschaft in het systeem en de toepassing ervan. Aan de orde was vooral de grote mate van braindrain van specialistische verpleegkundigen, maar ook dat de zwaarte van taken voor dezelfde verpleegkundige specialisaties en andere functies verschillend worden ingeschat in de verschillende gezondheidsinstellingen. Hiervan uitgaande is er vanuit HPZ een selectie gemaakt van de functies die onderdeel kunnen zijn van de pilot. In deze fase wordt meer de nadruk gelegd op de verpleegkundige functies. Om de pilot uit te voeren is er een Taskforce vanuit HPZ ingesteld. Door de Taskforce zijn in de week van 28 november -2 december 2022 sessies geweest waarbij de huidige functiebeschrijvingen van de pilot functies bijgewerkt zijn op basis van de FWG-systematiek. Het FWG heeft in de eerste week van januari 2023 haar indelingsadviezen met bijpassende schaal opgestuurd. Deze resultaten zijn gepresenteerd aan alle betrokken stakeholders inclusief de vakbonden die ook uitgenodigd zijn om input te leveren. In samenspraak is een nieuwe lijst opgesteld van functies die beschreven zullen worden. In het vervolgtraject zal ook aandacht worden besteed aan opleidingstrajecten die nodig zijn en accreditatie van de bestaande opleidingen.

Modernisering Geneeskundige Inspectie en Zorgcontinuïteit

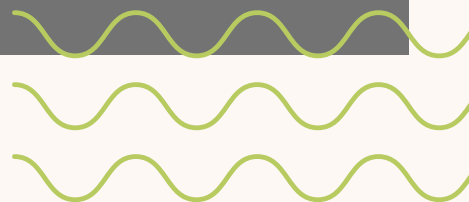
PROGRAMMA 5

Vanwege de ontwikkelingen in de zorgsector is het noodzakelijk de taken en verantwoordelijkheden van de Geneeskundige Inspectie in Suriname vast te stellen. Een scheiding tussen de functie van directeur Volksgezondheid en de geneeskundige inspectie is daarbij hoognodig. Daartoe dient er een aparte inspectie te worden opgebouwd, ook een farmaceutische inspectie, die onder leiding komt te staan van een hoofdinspecteur. Vanuit HPZ is voor de herstructurering van de inspectie technische ondersteuning gezocht bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in Nederland. Dit heeft geresulteerd in een discussienota door een deskundige van VWS. Er zijn vraagpunten geponeerd die de discussie in Suriname moeten opstarten. Het is ook nodig om in kaart te brengen welke voorstellen er de afgelopen jaren zijn gedaan met betrekking tot de reorganisatie van de Geneeskundige Inspectie. Van belang is hierbij om na te gaan of bestaande wetgeving aangepast dient te worden dan wel of er nieuwe wetgeving nodig is. Een eerste verkenningsbezoek van een Nederlandse expert zal binnenkort plaatsvinden. Voor 2023 zal het accent worden gelegd op ziekenhuisorganisatie, financiering en -efficiëntie. Het ontbreken van kwaliteitsnormen voor ziekenhuiszorg en specialistische zorg vormt een belangrijke uitdaging. Het team heeft de volgende algemene actiepunten geïdentificeerd:

- Het uitvoeren van een haalbaarheidsanalyse met betrekking tot de invoering van de kwaliteitsnormen;
- Het ontwikkelen van een stappenplan, inclusief oprichting van een onafhankelijke inspectie;
- Hiervoor zal er expertise vanuit het buitenland worden aangetrokken, met name op gebied van wetgevingsaspecten en de samenhang met de BIG wetgeving.

Het team van dit programma heeft daarnaast onderzoek gedaan naar hoe, in het kader van ziekenhuis efficiëntie, de gecoördineerde inkoop vanuit de ziekenhuizen kan worden gerealiseerd. Ook hiervoor is er een discussienota voorbereid op basis van documentatie review en interviews met de Directeur Strategische Inkoop en de Inkoper van Amsterdam UMC, met het oog een gecoördineerde inkoop vanuit ziekenhuizen in Suriname. Voorts is er een formulier ontwikkeld en verstuurd naar zes (6) ziekenhuizen, voor data. Van vijf (5) ziekenhuizen is er data ontvangen die gestructureerd moet worden op soort aanschaffing

Programma 6:

Modernisering Eerstelijns Gezondheidszorg

Een belangrijke mijlpaal van dit programma zijn de opening van de huisartsen Spoedposten (HuSp) in september en november 2022, namelijk te RGD Limesgracht en Meerzorg. Dit om de grote toestroom naar de Spoed Eisende Hulp Academisch Ziekenhuis Paramaribo te ontmoedigen en gedecentraliseerd medische hulp aan te bieden. Er zijn nog wat uitdagingen bij de operationalisering en wel de actieve promotie naar de gemeenschap toe en de directe beschikbaarheid van financiële middelen. Door de innovatieve aanpak van het HuSp coördinatieteam kunnen de diensten continu worden aangeboden aan de gemeenschap. De bedoeling is dat de bedrijfsvoering van de posten in maart 2023 officieel wordt overgenomen door de Regionale Gezondheidsdienst (RGD). Het voorstel is soortgelijke posten te openen op RGD Koewarasan en Latour.

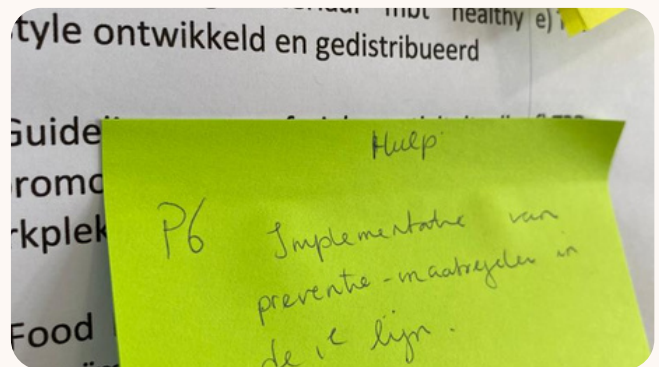
In het kader van de aanpak van Non-Communicable Diseases (NCDs) wordt door het Ministerie van Volksgezondheid, het HEARTS-initiatief in the Americas als pilot geïmplementeerd. Het gestandaardiseerd behandelprotocol die de artsen in de eerstelijnsgezondheidszorg zullen volgen, is goedgekeurd in december 2022. Voornamelijk zal gebruik worden gemaakt van langwerkende, vaste dosis combinaties van antihypertensiva, die beschikbaar zijn in Suriname.

Langdurige zorg voor mensen met een beperking is eveneens een belangrijk actiepoint van programma 6. Deze bijzondere doelgroep moet de beschikbaarheid hebben over zowel materiële voorzieningen als zorg en begeleiding. Het in kaart brengen van het aantal mensen met een beperking is daarom een primaire voorwaarde.

Het overleg met het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (Sozavo) is gestart om na te gaan welke bestaande plannen er zijn voor registratie van mensen met een beperking. Het ministerie heeft gepland de registratie van deze doelgroep op te pakken door installatie van een coördinerende werkgroep. Vanuit HPZ zal de nodige input gegeven worden. In 2023 zal de daadwerkelijke uitvoering van de registratie worden gedaan, alsook het werken aan een structuur om in de zorgbehoefte en financiële ondersteuning te voorzien.

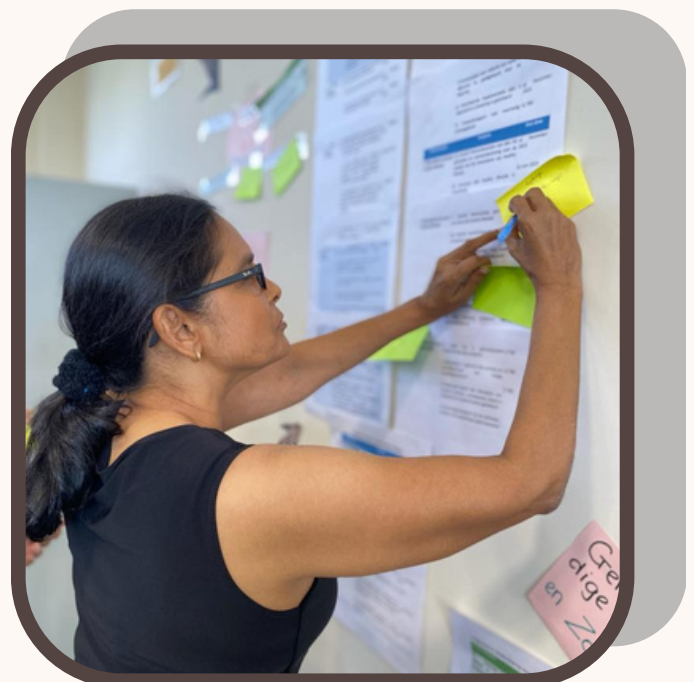
Voor het Huisartsen Informatie Systeem (HIS), welke wordt gefinancierd door de Inter-American Development Bank (IDB), genaamd het Health Services Improvement Project, zijn de nieuwe programma-eisen voor het systeem door de technische commissie opgesteld. The next step is om de bestaande systemen van de Eerstelijnszorg te evalueren en te beoordelen indien ze voldoen aan de nieuwe programma-eisen.

In het kader van de versterking van de eerstelijnszorg is er een gesprek geweest met de Stichting Postacademisch Onderwijs Geneeskunde in Suriname (SPAOGS). Doel van het gesprek was om te verkennen of artsen in hun dagelijkse praktijk bereid zijn met protocollen te werken.

Door SPAOGS zijn ongeveer 100 protocollen ontwikkeld, waarvan 13 herzien of vernieuwd worden en ongeveer 30 reeds door het ministerie van Volksgezondheid erkend zijn als nationale richtlijn. De SPAOGS organiseert regelmatig bij- en nascholing voor zorgverleners, waarbij de relevante protocollen worden besproken en mee geoefend. Het is echter in de huidige medische constellatie van essentieel belang dat protocollen digitaal beschikbaar zijn voor de huisarts.

Het vergunningen- en vestigingsbeleid heeft ook de aandacht vanuit Programma 6. Om dit beleid te evalueren en voorstellen te doen voor aanpassing, zal het Ministerie van Volksgezondheid en de Vereniging van Medici in Suriname in overleg treden om te werken aan beleidsaanbevelingen alsook processen en procedures voor het vergunningen- en vestigingsbeleid.

Programma 7

Verbetering Farmaceutische Hulp

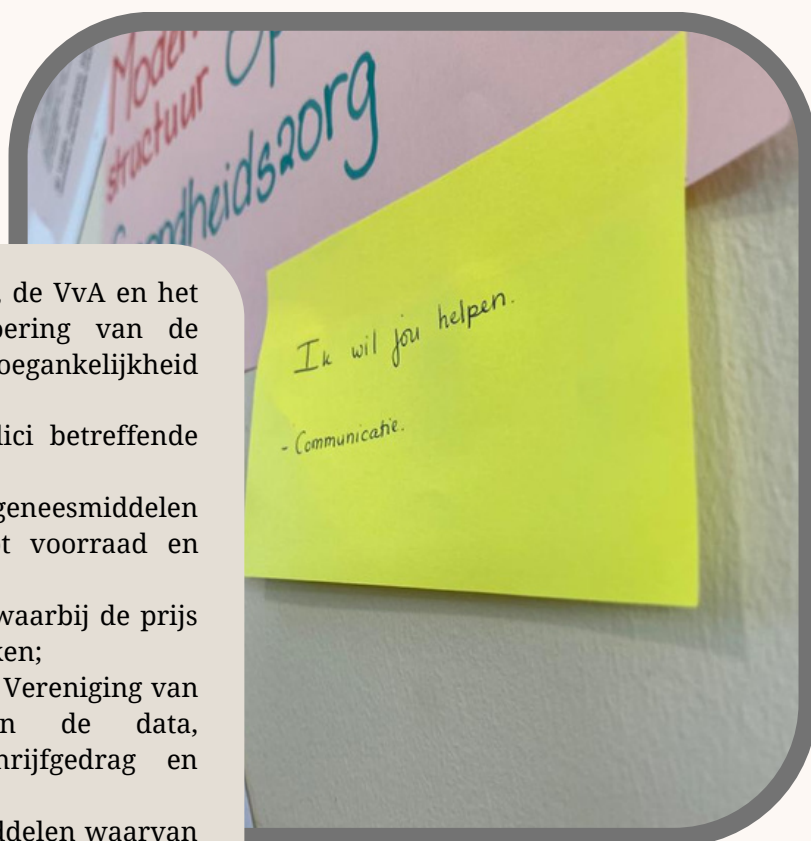
Om verbetering te kunnen aanbrengen in de Farmaceutische Hulp zijn de volgende doelstellingen geformuleerd: 1. Geneesmiddelen die in de Nationaal Geneeskundige Klapper (NGK) zijn opgenomen zonder bijbetaling toegankelijk maken voor SZF-patiënten. 2. Het monitoren van de toegankelijkheid van de NGK/NGK+ geneesmiddelen. Er zijn vanaf augustus 2022 gesprekken gevoerd om de knelpunten met betrekking tot de geneesmiddelenvoorziening te bespreken en daarvoor adequate oplossingen te zoeken. Partijen die daarbij om de tafel zaten zijn: de vereniging van Apothekers (vA). Het Staatsziekenfonds (SZF) en het Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname (BGVS). Het belangrijkste knelpunt is dat het BGVS niet alle geneesmiddelen in voorraad heeft. De overheid heeft sinds 2019 een achterstand in de betalingen aan het BGVS. Daardoor kan het BGVS haar NGK-geneesmiddelen voorraad niet meer optimaal aanvullen. In vele gevallen kunnen patiënten slechts elders aan die geneesmiddelen komen, doch tegen een veel hogere prijs. Op basis van de Standaard Overeenkomst Apotheken (SAO) kunnen SZF verzekerden prijsontheffing aanvragen. Er zijn ca 100 NGK-geneesmiddelen waarvoor het SZF-prijsontheffing heeft verleend.

Sommige knelpunten kunnen op korte termijn worden weggewerkt. Daarvoor beveelt HPZ de volgende acties aan:

- Lange termijn afspraken maken ten behoeve van de "ontheffingen".
 - Maak afspraken tussen BGVS en particuliere importeurs om tegen een afgesproken prijs het volledig NGK-pakket beschikbaar te stellen.
 - SZF en VvA dienen afspraken te maken over de vergoeding van magistrale (eigen bereidingen).
- HPZ beveelt tevens lange termijn acties aan ten behoeve van de normalisatie van het BGVS:
- Voor de geneesmiddelen aankoop dient de minister van VG formele instructie te geven die het mogelijk maakt dat SZF de betaling rechtstreeks aan het BGVS kan voldoen.
 - SZF levert data aan het BGVS ten gunste van het inzicht met betrekking tot de (landelijke) voorraad aan medicijnen. Naast de aanbevelingen van HPZ hebben de vakgroepen Dermatologie en Kindergeneeskunde met betrekking tot magistrale (kinderdrankjes en zalven) ook adviezen gegeven aan het ministerie van VG. De bedoeling hiervan is dat BGVS de magistrale bereidt en dat SZF die vergoedt.

Acties voor 2023

1. Voortzetten van het overleg met het SZF, BGVS, de VvA en het ministerie van Volksgezondheid om de uitvoering van de aanbevelingen ten aanzien van voorraad en de toegankelijkheid van geneesmiddelen ter hand te nemen.
2. Evaluatie van het voorschrijfgedrag van medici betreffende medicamenten.
3. Een gesprek voeren met de importeurs van geneesmiddelen aangaande hun zienswijzen en voorstellen mbt voorraad en toegankelijkheid;
4. Prijsvergelijking doen van 25 geneesmiddelen, waarbij de prijs van het BGVS en andere importeurs wordt vergeleken;
5. Opvragen data bij SZF en SURVAM (Surinaamse Vereniging van Assurantiemaatschappijen). Na analyse van de data, aanbevelingen doen betreffende het voorschrijfgedrag en aanpassingen in het NGK;
6. Overleg met het BGVS dat zij voor de geneesmiddelen waarvan zij enige importeur is in Suriname, prioriteit geeft om die altijd in voorraad te hebben;
7. Brainstroomsessie met direct relevante stakeholders om tot een totaalbudget te komen voor de NGK-geneesmiddelen die moeten worden ingekocht. Hierbij kijken naar wat de particuliere importeurs en wat het BGVS kunnen binnenbrengen.

MODERNISERING ZORGTECHNOLOGIE

PROGRAMMA 8

Vanuit dit programma is er een inventarisatie gestart, de 1ste fase, van apparatuur die op de Radiologie afdeling, de Intensive Care Unit en het Laboratorium wordt gebruikt. De bedoeling hiervan is om de beschikbare (medische) apparatuur bij de ziekenhuizen inzichtelijk te maken. In 2023 zal deze inventarisatie worden afgerond. Met het bedrijf Samedis care, dat een digitaal systeem aanbiedt voor het bijhouden van de inventarisatie van apparatuur, zijn er oriënterende gesprekken gevoerd. De follow up met het betreffende bedrijf zal plaatsvinden om de implementatie van dit systeem in Suriname te bewerkstelligen.

Dit digitaal systeem biedt de volgende mogelijkheden om de zorgtechnologie afdelingen bij de ziekenhuizen te kunnen versterken:

- Optimaal bijhouden van de apparatuur inventaris;
- Overzicht van de aantallen en het merk van de apparaten;
- Overzicht van de onderhoudsafspraken van de apparatuur.

Het team van dit programma zal in 2023 een beleidsadvies voorbereiden voor het instellen van een investeringscommissie ten behoeve van de ziekenhuizen.

De inventarisatie van de ambulances in Suriname is ook een onderdeel van dit programma. In 2023 zal de inventarisatie worden afgerond. Hierna kan er richting worden gegeven aan de wenselijke situatie van de ambulances in Suriname. Verder heeft de groep radiologen in Suriname heeft voorstellen gedaan voor het verbeteren van de radiologie dienstverlening in Suriname; in 2023 de formalisatie van deze voorstellen. Er wordt gewerkt met de behoeften van de verschillende ziekenhuizen. Daarbij zullen alle besluiten in overleg met betrokken ziekenhuizen worden genomen.